

SZÖVEG –
DÉR KATALIN klasszika-filológus

SOROZAT –
BIBLIA ÉS IRODALOM

LÁZÁR FELTÁMASZTÁSA

Lázár feltámasztása a János-evangéliumban Jézus feltámadásának előképe. Ez pedig a keresztény hit lényege, mert „ha a halottak nem támadnak fel, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor semmi értelme nincs a hiteteknek” – jelenti ki Pál apostol. Ám mi a helyzet a feltámadással olyan korban, amikor az élet már nem a legfőbb érték, és a halál, a nemlét, a semmi nem a legfőbb rossz többé?

◆ Persze Lázár és Jézus feltámadása egészen más. Jézus az öröklétre támadt fel, és nem hal meg többé – Lázár az ideiglenes feltámasztással mulandó földi életét éli tovább, aztán ismét meghal. Az evangéliumban a hangsúly Jézusra, a csodálkozó tömegre, a rokonokra, a síró asszonyokra esik, Lázár pusztán a csoda passzív tárgya. A szépirodalmi feldolgozások szerzői viszont rendszerint megfordítják az evangéliumi nézőpontot, Lázárt állítják középpontba, azt, ahogyan, feltételezésük szerint, ő megélhette földi élete újrakezdését vagy folytatódását. „Lázár” című négy sorosában Nemes Nagy Ágnes is őt teszi meg főszereplőnek, még Jézus személye sem tűnik fel:

Amint lassan felült, balvállá-tájt

egy teljes élet minden izma fáj.

Halála úgy letépve, mint a géz.

Mert feltámadni éppolyan nehéz.

A költő azt igyekszik átérzeni és láttatni, amit a halálból újraélesztett Lázár érezhetett, a fájdalom tagjaiban, a negyednapja halott test lassú mozdulatát, ahogy felül, a gézzel, halotti lepleivel együtt testéről letépett halált, azt a mélységes kételkedést, amelyet az élet fájdalmát már jól ismerő, és felnőttként most

újra született, az életbe mintegy visszakényszerített ember érezhetett a feltámadás örömmámora helyett. „Mert feltámadni éppolyan nehéz” – mint micsoda? Mint meghalni? Vagy mint élni ebben a világban? A mondat szándékoltan befejezetlen, nyitott, többféle értelmet sejtet. Talán annak az életnek a kritikája, amelyben élni is, meghalni is fáj? Vagy a modern emberről készült gyorsfelvétel, aki sem életét, sem a halált nem képes magáénak fogadni? Netán a hitevesztett mai ember kritikája a Biblia, Jézus, az egész evangélium iránt? Azé az emberé, aki az örök életre szóló feltámadást sem tudja már másként felfogni, csak úgy, mint kényszerű visszatuszkolást az életbe? A menthetetlen mai emberé, aki nem hajlandó, immár nem is képes többé megérteni, hogy akkor hát miért szenvedte végig Isten az egész történelmet Immánuelként, velünk lévő Istenként, miért vállalta Isten Fia a legrútabb halált, sőt, izlelte meg az Istentől elhagyatott létezés állapotát, a kárhozatot is: „Istenem, Istenem, miért hagyta el engem?” (22. zsoltár)

A „Lázár” című vers az én olvasatomban végzetes diagnózis a ma emberéről, aki szemében az életnek – sem a saját, sem a másik életének – feltétlen értéke nem evidencia többé. ◆

